

FRAGMENTARISCH STUK VAN MUG MET GOUDEN TAND

Schrijfsters in muzikale sfeer

THEATER

Voorstelling: Tegen de tachtig. Groep: Mug met de Gouden Tand. **Regie:** Jan Ritsma. **Spel:** Mouna Goeman Borgesius, Joan Nederlof en Maureen Teeuwen. **Te zien:** t/m 17/1 Toneelschuur, Haarlem. Daarna tournee t/m maart.

Snikken doe je op een inademing, dat kun je droogweg concluderen aan het begin van *Tegen de tachtig*, de derde eigenwijze produktie van de jonge toneelgroep De Mug met de Gouden Tand. Op een melancholieke jazzy dreun die als een eenzaam klanktapijt onder de hele voorstelling ligt, produceren drie vrouwen, elk roerloos gezeten achter hun eigen schrijftafel, technische snikken zonder enige emotie. Geluiden die de zich steeds herhalende maten van Keith Jarrett inkleuren.

Drie schrijfsters die tegen de tachtig (zouden) lopen, en die elkaar nooit hebben ontmoet: Simone de Beauvoir, Marguerite Yourcenar en Marguerite Duras. Hun teksten hebben als uitgangspunt gediend voor deze produktie en de actrices hebben zich elk verkleed als waren ze één van de drie. Vooral Maureen Teeuwen vertoont een frappante gelijkenis met de Beauvoir. Zo zou de jonge Simone eruit hebben kunnen zien.

Maar die gelijkenis doet er in deze versie weinig toe. De speelsters praten en spelen vooral als zichzelf. Maureen Teeuwen (De Beauvoir) doet dat nadrukkelijk, overwogen, alsof elk woord eerst in het Nederlands moet worden vertaald: die spreektrant geeft aan haar tekst een intrigerende spanning. Mouna Borgesius (Yourcenar) praat terloops, haast onverstaanbaar en Joan Nederlof (Duras) meestal droog constaterend, als betreft het een ooggetuigeverslag van een buitenstaander.

De wederwaardigheden en de — deels

Drie „schrijfsters” in *Tegen de tachtig*, een produktie van Mug met de gouden tand.

Foto Ben van Duin

herkenbare — teksten worden de kijker niet voorgeschoteld als een sluitend verhaal, maar fragmentarisch. De produktie moet het hebben van de atmosfeer en de daarmee opgeroepen associaties. Het lijkt alsof naast het zoeken naar ieders persoonlijke affiniteit met deze drie vrouwen, vooral de muzikaliteit van de taal en in mindere mate de beweging, is onderzocht. Een tekst van Yourcenar wordt niet alleen door de voortdurend aanwezige achtergrondmuziek begeleid, maar ook door gepompompom van de andere twee. Er wordt gezongen, gezocht en gekreund, vaak subliem synchroon en uiterst geconcentreerd.

De verstilde sfeer waarin de strijd, het verdriet en de liefde van drie vrouwen de toon bepalen, wordt keer op keer hilarisch onderbroken. Zoals wanneer Yourcenar keihard een boer laat middenin een monoloog van Duras. Hier en daar leidt de traagheid en de eentonigheid tot verveling, maar die wordt dan

toch weer verjaagd door een verrassende inval. Bijvoorbeeld wanneer de drie actrices woedend afrekenen met hun zegsvrouwen en alle boeken van tafel smijten.

Net als de schrijfsters blijken deze drie jonge speelsters onverzettelijk en zeer zelfverzekerd bezig met het verkennen van hun grenzen. Met een weldadig overwicht komen zij op, richten zich rechtstreeks tot het publiek en nemen hun plaatsen in. Nooit wordt de produktie loodzwaar, telkens duikt de humor op. De voorstelling moet waarschijnlijk nog groeien, te vaak loopt de spanning weg en tast de kijker in het duister naar het verband tussen de fragmenten. Maar toch, het einde, wanneer de drie eindelijk in harmonie zijn met hun achtergrondmelodie, is ontroerend. Verzet hoeft niet meer. De strijd is volbracht, het afscheid is als een zuchtje, een uitademing.

MARIAN BUIJS